

M a n i f è s t

per

un

occitanisme

revolucionari

novèl

collectiu *Comuna!*

Auto-editat, mai de 2026, Tolosa

siti web comunaoc.noblogs.org

contact comuna-oc@riseup.net

Lo tèxte que seguís foguèt escrich, estampat e distribüit d'un biais informal a la prima/estiu 2025 coma convit a un acamp que se tenguèt lo 14 de julhet de 2025 en Lengadòc Bas e que marquèt la creacion del collectiu Comuna!

Lo títol original n'èra “Convit a crear lo novèl Comitat Occitan d'Estudis e d'Accion”, sul modèl del grope del meteis nom que menèt l'occitanisme a un ponch de consciéncia politica alavetz inedit dins los ans 1960.

Finalament, un acronime de tròp mal remembrar (“CEOC??” “Collectif occitan truc ?? trop long ...”), una volontat d'autonomizacion al respècte dels mastodonts de l'occitanisme vièlh – que ça que la ne partejam pas totas las idèas e practicas - e la tròba d'un nom qu'o disiá tot de nòstre engatgament revolucionari nos menèt a Comuna!.

Per aquesta publicacion avèm causit de virar lo tèxte al femenin generic, çò qu'es pas pro per adobar, aquò es verai, una sosestimacion de la question patriarcala dins lo tèxte, que pòt èstre lo rebat del genre dels autors e d'un cèrt mesprètz per l'occitanisme vèrs aquela question. D'aquesta passa, d'unas cercairas son a faire una òbra de reconstitucion de l'istòria del feminisme pel moviment occitan, çò que permetrà o esperam, de poder tornar prene la question sus de basas dejà existentas. L'estudi de las formas del partiarcat a cò nòstre, - per exemple lo famós “machisme meridional” o l'imposicion brutala de la dominacion masculina sus de societats non-patriarcalas coma per Pirenèus a la Revolucion francesa - es primordiala. D'un biais similar, un estudi sus la question del racisme sistemic demòra de faire (e se farà tanben en cavant los tèxtes passats que ne poguèron parlar).

Pel demai del contengut, per la màger part, las descripcions que fasèm de la societat occitana an pas bolegat o se son agravadas. La prima ja s'acaba aqueste mes de mai amb de recòrds de calor novèls. De vilas coma Agde, Castras o Carcassona (pas pr'aquò sens una resisténcia inesperada de la joïnessa) an finalament passat al RN. Mentretant al nivèl nacional, l'esquèrra desvela cada jorn son impoténcia e son ridicule sistemics fàcia a una drecha-extrèma venguda la nòrma de la moralitat borgesa, que la seguís sens problèma quand cal far l'omenatge a un nèò-nazi e condemnar l'antifascisme de carrièra .

Al nivèl mondial se vei l'imperialisme de cada costats en plena ofensiva, la continuacion de l'afrós genocidi palestinian e d'atacas sus las experiéncias d'autonomia populara curdas. L'enfortiment de l'internacionalisme revolucionari en oposicion al nacionalisme reformista egemonic es necite que jamai.

Per çò que concernís l'occitanisme sembla pr'aquò que siam a l'ora d'un cambiament. Lo movement de las Carrièras Occitanas sembla d'inaugurar un occitanisme nòu jove bolegant, que se vòl recuperar son istòria, sa destinada, que s'afirma d'esquèrra e mai antifascista. Partís en granda part de las poblacions eiretièras de l'institucionalizacion de l'occitanisme (Calandreta, etc) qu'an crescut amb l'espèr d'i poder conservar una plaça establa, espèr que se capita de mens en mens realizable dins la societat francesa de uèi. Aquela paura del desclassament, tant plan coma una enveja de viure e de far comunautat en occitan s'espelís dins de formas novèlas e non-institucionalas que dubrisson d'oportunitats realas.

Pr'aquò se desgatja tanben d'aquel movement una confusion dins los discorses, una abséncia de reflexion prigonda que fa que se sap pas se se vòl una simpla conservacion / melhoracion de las causas coma son ara (preservacion de las institucions culturalas per un entre-se

occitanista) o una dubertura d'aqueste al monde amb de reivindicacions de cambiament total de societat. A nosautres de butar per la segonda opcion.

De nòstre caire, s'avèm entamenat una debuta de porgida de pensada critica al dedins de l'occitanisme coma un cicle de difusion de filmes occitans doblidats, nos sembla important de quichar aici sus un aspècte absoludament necite dins la societat que vivèm : depassar lo confusionisme ambient e la recuperacion permanenta de la contèsta per l'esquèrra en balhant de claus de compreson del monde que dessenhèn una alternativa a l'encòp possibla e desirabla. D'aquí la publicacion d'aqueste manifèst.

Comuna! Mai de 2026

Manifèst per un occitanisme revolucionari novèl

2025 : un país que morís

Se travèrsa una crisi aguda del capitalisme al nivèl mondial.

Las bòlas morales que podían enquadrar la corsa a l'argent son a tombar a bèlas unas. Lo modèl novèl qu'espelís es lo d'un fascisme imperialista guerrejaire incarnat per exemple per la figura supremacista *teslaoïda* del mascle borgés blanc occidental. Dins aquel encastre, patissèm una destruccion del viu que jamai s'èra pas coneguda, e vesèm amenaçada la quita possibilitat de l'existéncia umana sus tèrra.

L'Estat que la majoritat de las occitanas çai son clausas dedins, **França** (mas la situacion es pas tan diferenta dels costats espanhòls o italians), empèri descasut e pilar màger del capitalisme occidental, **seguís la dralha d'aquel anar general**. La vida de las francesas se sacrifica un pauc mai a cada reforma sus l'autar d'una productivitat que totas vesèm qu'es pas per s'arrestar; e en mai va en mai lo govèrnament se fa veire autoritari e brutal fàcia a la contestacion. Lo fascisme e lo militarisme, alimentats del pus afastigós naconalisme racista / islamofòba s'espalanca cada jorn per la normalitat quotidiana.

Entre tot aiçò, Occitània. Non pas ges en defòra d'aquel sistèma, i participa activament. Tolosa es en poncha dins l'indústria de la guèrra, lo primièr ministre de la republica nos sortís de Bearn e las metropòlis se fan lo relai del comèrci mondial.

Mas **aquela participacion nos adutz fòrça mai de mal que non pas de ben**. Comptam de despartament demest los pus paures de França, amb lo mai de caumatge e d'inegalitats. Las païsanas son a las crèbas, los "grands projèctes inútils" desbarcan a ronfles, que desfatan la tèrra nòstra coma un vièlh pedaç. Lo rescaufament climatic amenaça particularament nòstra agricultura. Provença es ganhada del RN e los

crimis racistas e sexistas i rauban tròp d'armas. De mai, nòstre país es dependent de sa pròpria mercandizacion a la borgesia d'Euròpa de Nòrd, que siá per las residéncias segondàrias, la "gentrificacion" o lo torisme.

Aquel fach, en mai de menar a de situacions de segregacions socialas grèvas (coma per exemple en Avinhon que los barris antics desseparan un centre-vila emborgesit de sas banlègas paurassas), mena a una **deformacion prigonda de l'imatge de se**. Se vend al francimand l'imatge d'un país mediterranèu empaquetat "*sud*" e "*soleil*" desbarrassat de sas abitantas autoctònas, que siá per las vilas que se promòvon coma de París ensolelhats o las campanhas que s'i ven cercar una "*tranquilité*" romantizada. La sola representacion que s'acòrde al las localas es la del "terroir intermarché" que representa lo brave pàntol del "sud-ouest" que manja de carn a petapèl e incarna una cèrta "*France authentique*", que ven noirir los fantasmas de la drecha extrèma.

Parallèlament **lo tèrme d'"Occitanie" e lo simbòl de la crotz occitana**, espurgats de lor contengut istoric e reivindicatiu, son ara reconeguts e emplegats a cada nivèl. Del temps que l'artesanat de luxe labelizat "*produit d'occitanie*" se paga una tòca d'autenticitat a far badar los bobos, te preparan la bastison d'un grata-cèl "*Tour Occitanie*" sus las arroïnas d'un barri popular. En mai d'aquò, la confusion geografica entre lo país occitan "istoric" e la region administrativa que li a panat lo nom enrabala encara mai una **baissa de la consciéncia nacionala**. Del temps que Tolosa se crei lo centre del monde, las autras regions s'enfangan cadunas dins lors apelacions toristicas particularas e concurrentas.

D'aquel temps es l'arma del país, la sieuna lenga e la sieuna istòria, que se pèrdon dins la corsa a l'absurde e a la destruccion.

La lenga, a despart d'eveniments occitanistas gropusculars o dins lo cercle intim de las qualques païsanas vièlhas que demòran, es tant val dire absent de la societat. Al pièger se ten per lenga mòrta, al mièlhs un amusement que se pòt ausir sens chuc ni muc al mètro de Tolosa o de Marselha. Logicament, lo quite accent occitan tend a se pèdre tot en mantenent actiu son estigmata prigond de vergonha e de non-credibilitat.

La transmission de l'istòria nòstra se fa pas, que l'escòla fai tirar coma en quaranta son immortal roman nacional francés, e la societat civila es resignada o ganhada a l'auto-mesprètz. Las classas d'occitan barran, la mitat de las professoras e regentas son de burnout, e las practicas dichas "culturalas" son escobadas de l'uniformizacion marchanda o se fijan dins lo folclòre toristic o l'alternativisme bobo.

Fàcia a n-aquò, **la gaucha francesa nos fa pas brica prodèl**. Amb sa natura centralizada, integrada en plen a las estructures de l'Estat francés, totjorn serà incapabla de solucionar los problèmas locals e mantendrà son mesprètz per las lengas e nacions dominadas de França. Lo *mélanchonisme* exalta lo nacionalisme francés en tornant prene lo raconte borgés-colonial de la *grandor de França-nacion-civilisatritz*. Delai los discorses de circonstança, sembla pas s'interessar a la diversitat lingüistica. S'es favorable a las lengas del Maghrèb e la "creolisacion", es pas que per las subordenar a la lenga santa de l'empèri mediterranèu perdut qu'es *França*. Lo "*Nouveau Front Populaire*" fargat a la butabuta pels rèstas dels partits de gaucha, ni per aver pogut anauçar una esperança a la basa, presenta un programa minimalista. Amb de discorses morals desconectats dels enjòcs reals, se daïssa veire pro despoderat fàcia al fascisme que s'i volia parar.

D'un autre caire, **l'extrèma esquèrra marxista o anarquista**, per un

pretendut internacionalisme abstrach, ten d'entrada per suspiècha tota question nacionala sus son pròpri territòri europèu, que demòra lo *centre* absolut e inquestionat. Sosten al contrari volentiers las luchas de liberacion nacionalas d'orient amb una mena d'inconscient miserabilista, que reverta encara tròp la mentalitat coloniala caritativa. Sul terrenç, las organizacions d'extrèma-esquèrra impausan lor pròprias reférencias istorico-culturalas que sovent venon drech de la capitala, e pòrtan pas cap d'interès, quand es pas un mesprètz actiu, a l'istòria e a l'identitat locala.

Ni per tot nos podèm pas permetre lo luxi d'èstre pessimistas, **que de longa espelisson de potencialitats**. Dempuèi qualques ans, de revòltas mai o mens espontanèas florisson e granan als quatre cantons del monde, e Occitània lor es pas de cap de biais estrangèira. Aital vegèrem de movements coma los *Gilets Jaunes* o lo recent soslèvement païsan. An agut per caracteristica d'èstre fòrts en cò nòstre. Portavan en se un refut nharrós de l'Estat central sentit de mai en mai coma un simple esplech autoritari. Tarn es una tèrra de lucha que siá amb Sivens o l'A69. La joventut immigrada es reguèrga a l'assimilacion. La nacion francesa es a cap de camin e tròba pas pus d'arguments per se legitimizar.

D'un biais pus difús, sembla qu'una simpatia per la lenga e çò que li vira a l'entorn siá a prene d'ample. De nacions coma Curdistan o los autoctònes de Chiapas nos fan veire per l'exemple que l'autodeterminacion es possible.

Es mai mòrt l'occitanisme

Davant aquel constat negatiu mas non pas desprovesit d'espèr, **caldriá l'occitanisme que reagiguèsse e prepausèsse d'alternativas** : s'opausar als mecanismes de mòrt tant coma ajudar als movements novèls per trobar son camin. Un silenci ràdio, pr'aquò, aquí çò que s'obsèrva. Sembla l'occitanisme (e lo de Lengadòc a l'abans-garda) qu'a causit i a un brieu la via de la desresponsabilizacion e de l'auto-poiriment.

S'ensenha "la lenga" per "la lenga" e se cèrca de "valorizar" "la cultura" per "la cultura", **sens pus ni de consciéncia istorica ni de de tòca societala**. Al melhor s'invocaràn ben las etèrnas paraulas de "convivéncia" o "diversitat culturala" per provar la compatibilitat amb un projècte republicanista laïcista ninòl.

En mai va en mai ven l'occitanisme un **sosramèl de l'accion culturala institucionala** dels poders locals, que fa tirar cap a un escantiment de la creativitat, un lassitge qu'assuca e un *pedagogisme* que fa atissar. D'efièch la màger part de las militantas son eissidas d'una *classe d'ensenhaires, de còps d'universitaris*, o de la pichona borgesiá culturala, formatadass a una **dependéncia tant economica que morala a l'Estat francés**. Estat que se'n trufa pasmens e que t'escamparà tot aquò amb las podas budjetàrias tanlèu qu'o poirà.

Lo guetoïzacion sociologica del movement occitan, e mai age pas pus gaire d'impacte sus çò que poiriá èstre lo "pòble" occitan de deman, cava lo valat entre las portairas istoricas (locutoras tradicionalas vièlhas e isoladass) d'una civilizacion occitana e un public afrancimandit que farlabiqueja çò que pòt sens ne comprene lo sens.

La transmission generacionala se fa pas.

La resulta de tot aquò es una **fossilizacion** : la "lenga" parla gaire que d'ela meteissa e la "cultura" ven un folclòre contemplatiu sovent auto-exotizat e que las bòlas ne son pausadas d'avança. La *patrimonializacion* de las sobras de la societat occitana es a escampar son contengut *conflictual* e *combatiu*, valent a dire çò que l'a facha tirar endavant per l'Istòria. Curada de tota contradiccion, a pas plus ren de dire sul monde, es prèsta a se morir.

Lo quite aprendissatge de la lenga ne patís. La folclorizacion, en seguent la dralha toristica regionala mena tanben a un **particularisme exclusiu e provincialista**. Se quicha sus de "dialèctes" non coordenats, de còps que i a artificialament desseparats, sens pus cap de vocacion a comunicar ensemble vèrs cap d'avenidor comun, mas per sola fin de *manténer* un patrimòni atomizat e embarrat dins la contemplacion del desastre. Los metòdes de formacion son insufisents. Alunhada dels locutors tradicionals, la lenga de las apreneiras pèrd sovent sas subtilitats e sa musicalitat al profièch non pas d'una evolucion mas d'un aparisenquiment qu'es la marca de la vigor del dominant.

Lo projècte Calandreta, qu'a l'espelir aviá per tòca una reoccitanizacion de la societat vista coma una critica en actes de l'alienacion francesa pel biais d'escòlas bilingüas mai o mens autogestionadas, es ara (mai que mai en Lengadòc) pas pus que semblanças. S'es rambat pel valat lo projècte social e de la lenga al profièch d'un sol *alternativisme pedagogic individualista* qu'atrai una petita borgesia culturala qu'a set de promocion sociala e que se chauta de la civilisacion occitana. La lenga pèrd de mai en mai sa valor pròpria per venir pas qu'un esplech tecnic pedagogic "qui permet un

meilleur apprentissage des autres langues" e tanlèu sortits de l'escòla las ancianas "calandronas" an lèu fach d'abandonar l'occitan. De còps que i a, la "cultura occitana" que Calandreta practica sembla una auto-caricatura que de suspausadas tradicions localas i se mesclan a d'elements folclorizats raubats en passant a de païses exotics. E mai seriá pas de sobra de prene lenga sus de problèmas de democracia intèrna e de reparticion genrada del trabalh a aquela estructura.

Las universitats productoras de coneissenças sus l'occitan tiran la lenga e patisson, e d'un autre costat la professionalizacion e lo carrierisme dels intellectuals destaca artificialament las coneissenças del militantisme e de las associacions. Se fonciona en entre-se claus e cal far siá l'estudianta siá la professora per integrar aquelas islòtas d'occitanofonia.

Mas se lo costat "culturalista" sembla qu'a triomfat, **l'occitanisme politic** encara subreviu a pro penas, que presenta **las meteissas dinamicas de poiriment e de fossilizacion**. E mai existís tant val dire pas pus de pensada seriosa sus çò qu'es la societat occitana d'ara ni mai d'accions intelligentas e eficaças. Al contrari los debris de partits politics tròban refugi dins una **autocaricatura**, en afichant un reïvendicacion de "regionalisme" o d"europèisme" boidats de contengut social e integrats al sistèma alienador modèrne, que siá per una social-democracia electoralista planièira o per la drecha reaccionària per çò qu'es dels morcèls pus degalhats. Çò pauc d'organizacions un tant si pauc criticas, ni per aver d'intencions bonas se redusisson tròp a un idealisme d'"independéncia" de principi, "aicí e ara", que se capita sovent estèrle.

Enfin, **l'occitanisme, coma lo restant de la societat francesa, vira a drecha**. Mai d'un occitanista vièlh, un còp èra d'esquèrra, es a ténér de discorses reaccionaris. Sembla pas embestiar brica que lo

director de Calandreta foguèsse passat sus una ràdio francesa de la drecha pus extrèma per aparar las "lengas autoctonas de França" contra las del "mondialisme". Una ràdio locala que tòca de bravas subvencions per la lenga occitana se permet de far d'ersatz ridiculs de "*Touche pas à mon poste*", en debanant de longa d'asenadas racistas e fascizantas, que l'encoratjan de notables occitanistas locals al nom de la "diversitat d'opinion". Una altra ràdio tròba finaud d'anar interrogar de zemouristas per lor demandar se la lenga d'òc pòt juntar amb lor programa. Un grop de metal collabora amb un emplastre franquista e encara los convidan los festenals occitans coma se ren non èra. Lo felibritge, se reivindica "l'exception française face au mondialisme" e ne passam...

E aquò es pas lo tot, que fin finala **es l'extrèma drecha locala pus radicala qu'es a se reapropriar lo regionalisme occitan**. De collectius organizats e coordinats, mai que mai en Provença e Lengadòc, se recupèran tot çò que lor pòt balhar un crèdit de mai en "'authenticité" e "identité" per aparar los "autochtones de France" contra "les envahisseurs musulmans". Pòrtan de noms occitans, en grafia classica, e trantalhan pas a tornar prene d'eslogans de la gaucha occitanista istorica coma "Volèm viure al país" que los desviran amb una tòca xenofòba. Te fan d'estagis sus l'istòria o la cultura regionala o de vidèos influentas a la memòria de 1907. Es ara un fach general que totara totes los gropusculs nèò-fascistas del país pòrtan de noms a l'occitana e se reivendican una identitat regionala. Fach que **la majoritat dels occitanistas i barran manifestament los uèlhs dessus**. Veson pas que lor pròpri trabalh lo se recupèra, resulta logica d'una desresponsabilizacion istorica. Es pas una estimacion paranoïaca de dire que se ara fasèm pas res, l'occitanisme de deman serà ganhat a fons al pièger petainisme maurassista.

La tèrra la coneissètz...

Çò cantava Martí en 1969. A aquela epòca las causas èran encara fòrça claras : existissiá una societat occitana "tradicionala" amb sa classa obrièira e sa païsanariá occitanofònas o amb un rapòrt de proximitat a sa lenga. Èra clar tanben que lo sud de França èra fòrça paure, e mai las vilas, e que París dominava tant economicament coma politicament e culturalament. **Ara las causas son de mens bon conéisser**, e se volèm comprene la situacion d'aicí e ara, nos cal far un brèu recuol istoric.

Es amb la victòria del capitalisme a la Revolucion, dins una societat feudala ja centralizada, que la França del Nòrd que lai s'agita una borgesiá pus dinamica afortís son estatut dominant dins un exagòn dels contorns encara trebols. La bona circulacion de las merças e del poder que las acompanha fa venir necessari una unificacion lingüistica e civilizacionala. França ven lo modèl primièr de l'Estat Nacion modèrne. Es aquí que l'etnocidi comença de bon, amb notadament l'impausicion del francés a l'escòla.

Pr'aquò la lenga occitana se parlarà encara massissament entrò la mitat del sègle XX. La rason n'es lo manteniment d'una economia sosdesvolopada amb una industria mai que mai centrada sus l'espleitacion de las matèrias primièiras e una agricultura familiala tradicionala. Aquò demorarà lo biotòp d'una transmission comunautària de la lenga e d'un cèrt fach civilizacional. Equilibri frèule soscòmés a las fluctuacions del centre que buta fòrça occitans a l'exili o a l'autopromocion per l'aculturacion a la civilizacion dominanta de lenga francesa.

Mas **las causas se van abrivar amb la crisi del capitalisme mondial** a partir dels ans 1960/70, dins una Occitània ja aflaquida pels dos chaples mundials e l'arribada de la TV coma esplech d'alienacion nacionala massissa. Per l'amor de trobar de sorças novèlas de valor, los païses occidentals van caler cambiar lor politica en passant a **una economia de mena nèoliberal**a. Las estucturas occitanas arcaïcas son pas pro rendablas per téner pè a la concurréncia mondiala : se liquida l'industria e l'agricultura al profièch d'una societat nòva que se basa sul torisme, l'economia de servicis e las entpresas de tecnologia de poncha. La populacion autoctòna serà constrencha de s'exiliar vèrs la capitala o de se fondre dins la terciarizacion metropolitana. Parallèlament una populacion pus rica e pus diplomada de nòrd se va venir installar per gausir del solelh o ocupar de pòstes d'ingeniors.

Tot aquò serà ajudat per una **politica estatala nòva de "decentralizacion"**, que fa passar una part de las competéncias politico-economicas de la capitala a d'entitats regionalas creadas de fresc. Las metropòlis que ne son lo palmon remplaçan las vilas modèstas passat temps ligadas de pròche a son campèstre per de vilassas en relacion dirècta amb París e lo comèrci mondial, coma se coneis amb las linhas de TGV de la mena París/Bordèu, París/Marselha, etc. Lo trabalh ingrat de construccion serà l'afar d'una man d'òbra imigrada maugrabina que prendrà lo relai de l'opression nacionala la pus dura.

Un còp avalidas las estructures socio-economicas de basa de la societat occitana, e remplaçadas per una societat que cada vila i ven un arrondiment de París e las campanhas son òrt de plasença, **es normal que la lenga que pòrta desapareisca**, que la cubrís la de la civilizacion triomfaira. La "decentralizacion" seriá puslèu de comprene amb lo sens d'una **integracion de las províncias a la**

gestion de la dominacion parisenca. Un participar que lèva pas la dominacion, que çò pus essencial de las decisions politicas, çò pus essencial del capital o de las referéncias ideologicas, lai demòran agrumeladas. Dependéncia que la precaritat qu'adutz se fa de mai en mai veire amb l'enantiment de la crisi.

Talvera sens camp

Al segur l'istòria del movement occitan es **apariada amb aquelas evolucions socialas.** Son acte primièr al sègle XIX, lo Felibritge, rebatiá l'ànca d'una certa classa mejana rurala al respècte d'una societat de mai en mai industrializada e francizada. Desconectat dels conflictes de classa, arribarà pas a enregar aquel movement.

Lo second movement bèl que demòra a l'ora d'ara lo pus interessant se passèt los ans 1960/70, dins las mudasons socialas en plen, que las venèm d'esvocar, qu'agrèvan los conflictes socials e lingüistics. E mai las luchas qu'an luòc sul territòri occitan son nombrosas, aital coma la cauma de la Sala o lo movement viticòla, *e las portavan un pòble occitanofòne.* L'independéncia recenta d'Argeria per alhors remetiá en question l'empèri colonial francés e d'aquí, França tota.

En tot precedissent la ventòrla de mai de 68, e influenciat d'una **cèrta pensada libertària e marxista** que butava a l'analisi de la societat en tèrmes de conflictes de classas, un grop militant va lèu desenvolopar sa teoria pròpria. Lo *Comitat Occitan d'Estudis e d'Accion* e la revista *Viure* van fargar de concèptes adaptats a la situacion del moment tal que "colonialisme interior", "alienacion" (aplicat al cas occitan), o "diglossia" que meton en evidéncia la situacion de dominacion istorica de França del Nòrd vèrs Occitània.

Aital **l'accion que ne resulta es revolucionada** : s'agirà d'anar escotar e investir lo conflicte sul terren per butar cap a la descolonizacion d'Occitània, de per las grèvas, las manifestacions, los moviments diversés.

Lo movement dich "cultural" coneis al meteis temps un reviscòl de primièira amb l'espelison d'una novèla scèna musicala, literària, teatrala e mai cinematografica. Se denòncia lo folclorisme provincial coma alienacion e la creacion se torna inventar dins la *modernitat conflictuala* : se canta per far viure lo país amb un asuèlh de liberacion e de resisténcia. Aital existís pas tant de desseparacion d'amb lo movement dich "politic", que los dos vams s'entretremesclan e s'entreavidan de per una consciéncia istorica compartida.

Es fin finala amb la casuda de las luchas de classa los ans 80 que l'occitanisme cai el tanben. La basa sociala que lo portava e lo legitimava desapareis, la societat occitana es de non conéisser, l'occitanisme s'atròba adonc vojat de son esqueleta. En mai d'aquò la decentralizacion d'un caire e de promessas d'institucionalizacion de l'occitan dins las estructures culturalas per la gaucha al poder enganan mai d'un militant que creson de veire lor reivindicacions acontentadas o se fondon dins la normalitat.

E pasmens qualqua reviscolada arriba a nasejar pels ans 90/2000, qu'es a metre en relacion amb un desvelh de la protestacion mondiala e especialament lo movement altermondialista. Una generacion occitanista novèla s'empodera de las preocupacions emergentas coma l'ecologia o l'antiracisme. Se sap apiejar sus una societat metropolizada e ipèr-mediatica. **Aquel episòdi demòra totun mai que mai cultural e institucionalista** amb qualques grops musicals que traucan sus la scèna nacionala, de manifestacions simbolicas amb "la lenga" per reivindicacion isolada e lo desenvolopar de las escòlas Calandreta. Se pòt dire qu'aquel movement s'es pas sauput autonomizar de las dinamicas d'una gaucha francesa dominada per de preocupacions morales e abstrachas. L'illusion de l'institucionalizacion e **l'abséncia d'analisi actualizada de las particularitats occitanas per lo cambi mondial** an pas permetut de bastir un movement de durada.

Las mudasons societalas se son abrivadas encara mai dempuèi 20 ans e l'occitanisme n'es encara pus desvariati. Las massas occitanofònas dominadas de passat temps son pas pus. L'assimilacion a una societat francesa ultra-individualista e capitalista a triomfat. Se daissa morir las darrièiras generacions de païsanas vièlhas locutoras tradicionalas dins la solesa. La brutalitat de l'eradicacion de tota una societat populara crèa una mena de sideracion, que pòt menar al defachisme. Las occitanistas vengudas vièlhas son encara pus integradas a l'Estat e sabon pas pus a qual s'adreçan dins un monde vengut tròp complèxe.

Los objectius de l'institucionalizacion son pas atenhs : i a totjorn ridiculament pauc d'occitan als mèdias o a las escòlas. Amb aquò **la transmission generacionala se fa pas**. Lo monde jove qu'an un interès pel monde occitan mancan dramaticament de ressorças per s'orientar o s'embroncan a un occitanisme sens tòca.

Per jòia recomençar

Puèi que volèm la subrevida d'Occitània nos cal bolegar e quitar las accions costumièiras rovilhosas e estèrlas. **L'estrategia la cal revisar de cap en cima.** L'experiéncia nos fa veire qu'amb las solas luchas per l'institucionalizacion de "la lenga e la cultura" n'i a pas pro. Fa que nos cal **reconquistar los domenis socials e dites "politics"**, en tot se mefisant de las desseparacions artificialas entre "cultural" e "politic" produchas per la dominacion istorica.

Aqueste collectiu nòu se vòl èstre l'esplech per combinar las diferentas fòrças vivas per l'amor de renovar l'estudi e l'accion.

Prepausam per aquò far de crear de gropes de trabalh sus diferents domenis :

- trabalh teoric :

La reinvencion d'un futur comença per la digestion de las etapas passadas, la **transmission intergeneracionala** a totes los nivèls cal que siá lo mèstre mot.

Çò primièr de far seriá de **posar e estudiar a las teorias eissidas de l'occitanisme politic dels ans 60/70 e de la sociolingüistica occitana.** Una **actualizacion critica** cal que se fague apuèi al respècte dels cambis societals d'ara e aplicada a las situacions que vivèm, per exemple pel biais d'*una revista de discussions.*

Lo percorregut dels gropes occitanistas militants cal que siá l'objècte tanben de recèrcas e de criticas. Lo mescap doble d'un nacionalisme qu'es pas arribat a sortir d'una posicion de principi coma lo d'un regionalisme que s'es ensorrat dins la politica institucionala tradicionala nos devon ensenhar de camins novèls.

- trabalh de difusion :

Nos cal puèi **far venir a posita per un public larg de ressorças que buten a la consciéncia e a la compreson del fach occitan.** Per aquò far, los mèdias de massa pòdon èstre un esplech per difusar de podcasts de vulgarizacion e de discussion.

La teoria occitanista renovelada coma l'istòria nòstra se pòdon faire valer e discutir per aquel biais.

Las creacions musicalas, cinematograficas, etc del reviscòl dels ans 70, tombadas al trauc del desbrembièr e gaireben inaccesiblas a l'ora d'ara cal tanben que se tornen valorizar per afavorir una creacion nòva.

Nòstra lenga, la cal promòure amb combativitat dins lo sens de la sortida del provincialisme e en prenent al seriós sa realitat istorica, geografica e sociologica.

- accions de terren :

Nos pertòca de'n primièr de **responsabilizar las actoras del quite movement occitan** sul sens de lor accions. Es quicòm que se pòt pas acceptar que d'elements reaccionaris e fascizants çai pòscan passejar e s'exprimir liurament.

En fin finala, **l'occitanisme a d'investir los terrens del conflicte** ont que siá, i explicitar lors aspèctes de dominacion nacionala per butar cap a l'autodeterminacion occitana. S'es pas pus al nivèl de la lenga que lo conflicte nacional es de melhor veire, demandariá que s'analísèsse tanben dins de luchas coma lo movement contra la LGV (París/Bordèu/Tolosa, la lucha contra la "gentrificacion" a Marselha, contra la mòrt de las campanhas o contra lo fascisme que ven. La lenga i se pòt tornar inserir a la condicion d'una presa de consciéncia istorica.

Per aquò faire nos caldrà **manténer una autonomia fondamental al respècte de la gaucha francesa** coma una critica de la politica electoralista.

Afortissèm tornar que la tòca fondamental de l'occitanisme es e demorarà **la bastison d'una societat novèla** liberada de las dominacions modèrnas. Dins tot aquò, *l'occitan serà lenga de liberacion o serà pas.*

Gents amorosas del país d'Òc,

A las qu'aiman la vida, la beutat e lo jòi, e qu'an fe a l'inventivitat umana per totjorn gausar e assajar de tresmudar lo monde cap a çò pus just.

Sabètz qu'aquel jòc es tanben lucha e pas totjorn aisat. L'epòca que sèm nos facilita pas las causas, que siá pel monde tot o nòstre pichòt país. A mai d'una lor sembla d'avançar pas, de menar un combat acarnassit sens resultas satisfasentas. Podèm pas pr'aquò non reagir pas, que l'enveja de viure nos anima que jamai pus.

La resulta de nòstras pensadas que ne trobaretz un resumit aici dejós nos mena a la creacion d'aqueste collectiu nòu, que i sètz convidadas se ne partejatz las idèias e l'ambicion.